

საქართველოს გაერთიანებული სახელმწიფოს და სოფლის მეურნეობის მინისტრი

ბრძანება N 2-1077

20/11/2020

ქ. თბილისი

ქ. ფოთში შპს „საქართველოს ცემენტის კომპანიის“ ცემენტის საწარმოს ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებაზე სკრინინგის გადაწყვეტილების შესახებ

შპს „საქართველოს ცემენტის კომპანიის“ მიერ გზმ-ის ჩატარების საჭიროების დადგენის მიზნით საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში წარმოდგენილია ქ. ფოთში ცემენტის საწარმოს ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების სკრინინგის განცხადება.

2013 წელს საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს მიერ შპს „ლიდერ ცემენტის“ ცემენტის წარმოებაზე გაცემულია N46 (27.08.2013) ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა და გარემოზე ზემოქმედების ნებართვა. საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროში შპს „საქართველოს ცემენტის კომპანიის“ მიერ 2017 წლის 29 მარტს წარმოდგენილი ინფორმაციით, შპს „ლიდერ ცემენტმა“ შეიცვალა სახელწოდება და ჩამოყალიბდა შპს „საქართველოს ცემენტის კომპანიად“. ზემოაღნიშნული ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის საფუძველზე (N46; 27.08.2013), „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ 48-ე მუხლის მე-4 ნაწილის შესაბამისად, საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის 2019 წლის 22 ოქტომბრის N2-1006 ბრძანებით შპს „საქართველოს ცემენტის კომპანიის“ ცემენტის წარმოებაზე გაიცა გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება.

სკრინინგის განცხადებით დგინდება, რომ ცემენტის საწარმო მდებარეობს ქ. ფოთში, ფოთის სამრეწველო ზონის დასავლეთ საზღვარზე, კოკაიას ხეივანი N2-ში, შპს „საქართველოს ცემენტის კომპანიის“ საკუთრებაში არსებულ არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთზე (ს/კ 04.01.03.714, ნაკვეთის ფართობი 40045 მ²). განცხადების მიხედვით, მანძილი ობიექტიდან უახლოეს მოსახლემდე შეადგენს 150 მეტრს. თუმცა, წარმოდგენილი მონაცემების ელექტრონული გადამოწმების შედეგად დგინდება, რომ საწარმოს ტერიტორიის საკადასტრო საზღვრიდან დაახლოებით 120-150 მეტრში მდებარეობს დასახლებული პუნქტი (100 მეტრში განთავსებულია ფიზიკურ პირზე რეგისტრირებული შენობა-ნაგებობა). ტერიტორიას აღმოსავლეთიდან ესაზღვრება რკინიგზა და საკონტეინერო ტერმინალები, ხოლო, ჩრდილო-დასავლეთით დაახლოებით 45 მეტრში განთავსებულია შპს „L ოილის“ ავტოგასამართი სადგური.

მიმდინარე წლის 7 სექტემბერს სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის მიერ სამინისტროში წარმოდგენილ იქნა ინფორმაცია, რომლის მიხედვით 2019 წლის 28 ოქტომბერს განხორციელდა შპს „საქართველოს ცემენტის კომპანიის“ კუთვნილ ცემენტის წარმოებაზე მინისტრის 2019 წლის 22 ოქტომბრის N2-1006 ბრძანებით გაცემული გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილებით (2013 წლის 27 აგვისტოს N46 ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა) გათვალისწინებული პირობების და გარემოს დაცვის სფეროში მოქმედი კანონმდებლობით დადგენილი ნორმების შესრულების

მდგომარეობის ინსპექტირება. განხორციელებული ინსპექტირების შედეგად გამოვლინდა შემდეგი დარღვევები: საწარმოში დარღვეული იყო წარმოქმნილი სახიფათო და საყოფაცხოვრებო ნარჩენების სეპარირებული შეგროვების, აღრიცხვის და დროებით უსაფრთხო განთავსების პირობები; ამასთან, საწარმოში დამატებით დამონტაჟებული იყო 2 ერთეული ცემენტის სილოსი. აღნიშნული ინსპექტირების საფუძველზე შედგა ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა შესახებ ოქმები, რის შედეგად, სასამართლომ შპს „საქართველოს ცემენტის კომპანია“ ცნო ადმინისტრაციულ სამართალდამრღვევად. ამასთან, აღსანიშნავია, რომ ინსპექტირების აქტის მიხედვით, საწარმო ფუნქციონირებს 24 საათიანი სამუშაო რეჟიმით.

შპს „საქართველოს ცემენტის კომპანიის“ მიერ სამინისტროში წარმოდგენილი განცხადების თანახმად, ცემენტის საწარმო ფუნქციონირებს 2014 წლიდან. ტერიტორიაზე განთავსებულია MFB 34100 მარკის CPM 24 A-SM მოდელის ორკამერიანი ბურთულიანი წისქვილი, რომლის წარმადობა შეადგენს 50 ტ/სთ-ს. საწარმოს ტერიტორიაზე განთავსებულია საწარმოო შენობა, 3 ცალი სილოსი (თითოეული 1650 ტონა მოცულობით), ნედლეულის საწყობი, სატრანსფორმატორო, ადმინისტრაციული შენობა და ლაბორატორია, საავტომობილო სასწორი, ნედლეულის ბუნკერები, ტრანსპორტიორები, სამეურნეო-ფეკალური ჩამდინარე წყლების საკანალიზაციო სისტემა და სანიღვრე წყლების გამწმენდი ნაგებობა.

აღსანიშნავია, რომ კომპანიამ 2020 წლის 25 აგვისტოს ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების სკრინინგის განცხადებით მომართა სამინისტროს. განცხადების მიხედვით, კომპანიას დაგეგმილი ჰქონდა ქ. ფოთში არსებულ ცემენტის საწარმოში სამუშაო გრაფიკის ცვლილების ხარჯზე გაეზარდა წლიური წარმადობა. კერძოდ, საწარმოში დაგეგმილი იყო წლის განმავლობაში 250000 ტონა ცემენტის ნაცვლად 360000 ტონა ცემენტის წარმოება. ამასთან, ცვლილება ითვალისწინებდა საწარმოს ტერიტორიაზე დამატებით 2 ერთეული სილოსის განთავსებას. აღნიშნულ განცხადებაზე საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის N2-851 ბრძანებით (24.09.2020) მიღებულ იქნა სკრინინგის გადაწყვეტილება, რომლის მიხედვით ექსპლუატაციის პირობების ცვლილება დაექვემდებარა გარემოზე ზემოქმედების შეფასებას.

ამჟამად სამინისტროში წარმოდგენილი დოკუმენტაციის მიხედვით, ექსპლუატაციის პირობების ცვლილება ითვალისწინებს დამატებით ორი ცალი, ცემენტის შესანახი 800 ტონა მოცულობის (ჯამში 1600 ტონა) სილოსის განთავსებას. თუმცა, როგორც უკვე აღინიშნა, სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის მიერ სამინისტროში წარმოდგენილი ინფორმაციის მიხედვით, ტერიტორიაზე აღნიშნული სილოსები უკვე დამონტაჟებულია. ამასთან, აღსანიშნავია, რომ 2020 წლის 25 აგვისტოს ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების სკრინინგის განცხადების მიხედვით, კომპანია წარმადობის გაზრდის აუცილებლობას ასაბუთებდა წარმოებული პროდუქციისადმი ქვეყანაში მზარდი მოთხოვნით, რისთვისაც საჭირო იყო დამატებითი ინფრასტრუქტურა (კერძოდ, ორი ახალი სილოსი). ვინაიდან ამ ეტაპზე წარმოდგენილი სკრინინგის განცხადება წარმადობის გაზრდას არ ითვალისწინებს, დაზუსტებას/დასაბუთებას საჭიროებს დამატებით ორი სილოსის განთავსების აუცილებლობა.

ცემენტის წარმოებაზე გაცემული გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების შესაბამისად, საწარმოში გათვალისწინებულია წლის განმავლობაში 250 000 ტონა ცემენტის წარმოება. წარმოდგენილი სკრინინგის განცხადება არ ითვალისწინებს აღნიშნული წარმადობის გაზრდას. აღნიშნული რაოდენობის ცემენტის წარმოებისთვის საწარმოში წლის განმავლობაში ხდება 200 000 ტონა კლინკერის, 12 500 ტონა თაბაშირის და 37500 ტონა სხვა დანამატების გამოყენება. ენერგორესურსად წარმოებაში გამოიყენება ბუნებრივი აირი, რომლის წლიური რაოდენობა შეადგენს 1500 000 მ³-ს. ცემენტის წარმოებაზე

გაცემული გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიხედვით, საწარმოს სამუშაო გრაფიკი განსაზღვრული იყო წელიწადში 300 დღით, ორცვლიანი სამუშაო გრაფიკით, სადაც თითოეული ცვლის ხანგრძლივობა შეადგენდა 8 საათს. თუმცა, წარმოდგენილი დოკუმენტაციის მიხედვით, საწარმო ფუნქციონირებს 20 საათიანი სამუშაო გრაფიკით, წელიწადში 250 დღეს. ამასთან, აღნიშნული ინფორმაცია არ შეესაბამება სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის მიერ წარმოდგენილ მონაცემებს.

სკრინინგის განცხადების მიხედვით, საწარმოში კლინკერისა და სხვა ნედლეულის შემოტანა ხდება ავტოტრანსპორტით. საწარმოში შემოტანისას ხორციელდება ნედლეულის აწონვა და შემდეგ უკვე განთავსება შესაბამისი ინფრასტრუქტურის მქონე შენობაში-დახურულ საწყობში. აღნიშნულ შენობაში ასევე განთავსებულია კაზმის მოსამზადებელი ბუნკერები და ცემენტის წისქვილში მისაწოდებელი ლენტური ტრანსპორტიორი. იმ შემთხვევაში, თუ საწარმოს პუცოლანა და თაბაშირი მიეწოდება დიდი ფრაქციის სახით, ხდება მისი დროებითი დასაწყობება გადახურულ ტერიტორიაზე და შემდეგ დამსხვრევა ჩაქუჩიან სამსხვრევ დანადგარში, 40 მმ-დე ზომის ფრაქციად. ნედლეულის ჩაყრა აღნიშნულ ჩაქუჩიან სამსხვრევში ხდება ავტო-დამტვირთველის საშუალებით, ხოლო დამტვირთელი მასალა დახურული ლენტური კონვეიერით ბრუნდება საწყობში. წლის განმავლობაში გათვალისწინებულია პუცოლანას და თაბაშირის მაქსიმუმ 50%-ის დამსხვრევა, რაც შეადგენს მაქსიმუმ 10 000 ტონას.

წარმოდგენილი განცხადების მიხედვით, წარმოება მიმდინარეობს შემდეგი ტექნოლოგიით: მისაღები მარკის მატერიალური ბალანსიდან გამომდინარე, საწარმოს ოპერატორი ახორციელებს ცალკეული კომპონენტების ბუნკერების ქვეშ არსებულ ტრანსპორტიორზე ნედლეულის დოზირებულ მოთავსებას, საიდანაც შეზავებული კომპონენტები მეორე ტრანსპორტიორის საშუალებით მიეწოდება წისქვილის კვების სილოსებში. კვების სილოსებიდან ნედლეული წისქვილს მიეწოდება დახურული ლენტური ტრანსპორტიორით. წიდის ნესტიანობის შემთხვევაში ხდება მისი გაშრობა, ბუნებრივ აირზე მომუშავე საშრობი ღუმელის საშუალებით (20 ტ/სთ წარმადობით), რომელსაც წიდა მიეწოდება დახურული ლენტური ტრანსპორტიორით. ღუმელში გამშრალი მასა გადადის წისქვილის კვების სილოსებში.

მზა ცემენტი წისქვილიდან გადადის სეპარატორში, საიდანაც პნევმოტრანსპორტისა და ციხვიანი ელევატორის საშუალებით მიეწოდება ცემენტის სილოსებს. ცემენტის რეალიზაცია საწარმოდან ხდება როგორც დაფასოებული, ასევე ნაყარის სახით.

დღეისათვის საწარმოში კლინკერის მიღება ხორციელდება ფოთის საზღვაო ნავსადგურიდან, ხოლო წარმოებისთვის საჭირო დამხმარე ნედლეულის (თაბაშირი, წიდა და სხვა) შემოზიდვა ხორციელდება ზესტაფონის და ამბროლაურის მუნიციპალიტეტებიდან, ასევე ქ. ქუთაისიდან.

საქმიანობის სპეციფიკიდან გამომდინარე, საწარმოს ექსპლუატაციის ეტაპზე ატმოსფერული ჰაერის ძირითადი დამაბინძურებელი ნივთიერებებია: ცემენტის მტვერი, ნახშირჟანგი, აზოტის ოქსიდები და ნახშირორჟანგი. სულ საწარმოს ტერიტორიაზე იდენტიფიცირებულია მანვე ნივთიერებათა გაფრქვევის 11 წყარო, მათ შორის: საწყობის უბანი-დახურული სათავსო, საშრობი უბანი, სამტვირევი უბანი, კვების უბანი, ცემენტის დაფქვის უბანი, სილოსების უბანი, მზა პროდუქციის დაფასოების უბანი. აღსანიშნავია, რომ ცემენტის წარმოების ტექნოლოგიური სქემის ყველა უბანზე მოწყობილია სახელობიანი ფილტრებით აღჭურვილი ასპირაციული სისტემები, მათ შორის, ასპირაციული სისტემა მოწყობილია მზა პროდუქციის დაფასოების უბანზე (ცემენტის სილოსებიდან ცემენტშიდებში ჩატვირთვის და ცემენტის ტომრებში დაფასოების უბნები). განცხადების მიხედვით, პროექტით გათვალისწინებული ორი ახალი სილოსი

ასევე დაუკავშირდება აღნიშნულ ასპირაციულ სისტემას და არ მოხდება დამატებით ახალი მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევის წყაროების შექმნა.

საწარმოს ექსპლუატაციის პროცესში მოსალოდნელია ხმაურის წარმოქმნა და გავრცელება. აღნიშნულ შემთხვევაში ხმაურის წყაროებს წარმოადგენენ ტექნოლოგიურ პროცესში ჩართული დანადგარ-მექანიზმები, ასევე სატრანსპორტო საშუალებები, რომლებითაც ხდება ნედლეულის/პროდუქციის ტრანსპორტირება. განცხადების მიხედვით, საწარმოში მომუშავე ელექტომრავები ძირითადად განთავსებულია დახურულ შენობებში, შესაბამისად, აღნიშნული წყაროებიდან ხმაურის გავრცელების დონეები უმნიშვნელოა. რაც შეეხება ავტოტრანსპორტს, ტერიტორიაზე საქმიანობას ახორციელებს ერთი ავტოდამტვირთველი და ერთი თვითმცლელი მანქანა. როგორც უკვე აღინიშნა, აღნიშნულ საქმიანობაზე გაცემული ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის თანახმად, საწარმოს სამუშაო რეჟიმი შეადგენდა 16 საათს (2 ცვლა, თითოეული 8 სთ.), თუმცა, წარმოდგენილი სკრინინგის განცხადების მიხედვით საწარმო მუშაობს 20 საათიანი სამუშაო გრაფიკით. აღნიშნულის გათვალისწინებით, იზრდება ღამის საათებში ხმაურით გამოწვეული ზემოქმედების რისკი უახლოეს მოსახლესთან/დასახლებასთან მიმართებით, რაც საჭიროებს შეფასებას და დამატებით შემარბილებელი ღონისძიებების შემუშავებას. ამასთან, განცხადება არ მოიცავს ინფორმაციას ღამის საათებში განხორციელებულ სატრანსპორტო ოპერაციებთან დაკავშირებით ინფორმაციას, რაც ასევე საჭიროებს შეფასებას.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის თანახმად, საწარმოს ფუნქციონირების შედეგად წარმოიქმნება სახიფათო და არასახიფათო ნარჩენები (საყოფაცხოვრებო ნარჩენების სახით). საყოფაცხოვრებო ნარჩენები საბოლოო მართვისთვის პერიოდულად გადაეცემა მუნიციპალური დასუფთავების სამსახურს, შესაბამისი ხელშეკრულების საფუძველზე. საწარმოს ფუნქციონირების ეტაპზე წარმოქმნილი სახიფათო ნარჩენები საბოლოო მართვისთვის გადაეცემა შესაბამისი უფლებამოსილების მქონე ორგანიზაციებს. სკრინინგის განცხადების მიხედვით, ექსპლუატაციის პირობების ცვლილება არ ითვალისწინებს ახალი სახეობის ნარჩენების წარმოქმნას და ნარჩენების რაოდენობის მნიშვნელოვან ზრდას.

2013 წლის გზშ-ის ანგარიშის მიხედვით, საწარმოს ოპერირებისას წყალი გამოიყენება სასმელ-სამეურნეო დანიშნულებით, ხანძარსაწინააღმდეგო მიზნებისათვის, გაზონების მოსარწყავად, ტერიტორიების მოსარეცხად და ზაფხულის პერიოდში შიდა გზების დასანამად. სამეურნეო-ფეკალური ჩამდინარე წყლების შეგროვებისთვის ტერიტორიაზე მოწყობილია 50 მ³ მოცულობის ჰერმეტიული, ამოსანიჩბი ორმო, რომლის დაცლა ხორციელდება პერიოდულად, მუნიციპალური სამსახურის მიერ. სანიღვრე წყლების შეწონილი ნაწილაკებისაგან გაწმენდის მიზნით ტერიტორიაზე მოწყობილია სალექარი, საიდანაც სუფთა წყალი ჩაშვებული იქნება საპროექტო ტერიტორიაზე გამავალ საწრეტ არხში ან გამოყენებული იქნება ტექნიკური წყალმომარაგებისათვის. სკრინინგის განცხადების მიხედვით, დაგეგმილი ცვლილება არ ითვალისწინებს წყლის რესურსებზე დამატებით ზემოქმედებას.

სკრინინგის განცხადების მიხედვით, ტერიტორიის სიახლოვეს არ არის განთავსებული ანალოგიური ტიპის სამრეწველო ობიექტები, შესაბამისად, კუმულაციური ზემოქმედება მოსალოდნელი არ არის. თუმცა, წარმოდგენილი მონაცემების ელექტრონული გადამოწმების შედეგად, დგინდება, რომ საწარმოს საკადასტრო საზღვრიდან დაახლოებით 350 მეტრში განთავსებულია შპს „ჰაიდელბერგბეტონ ჯორჯიას“ საწარმოო ტერიტორია. შესაბამისად, აღნიშნული საწარმოების ფუნქციონირების შედეგად ატმოსფერულ ჰაერზე ზემოქმედების კუთხით მოსალოდნელია კუმულაციური ზემოქმედება, რაც საჭიროებს დამატებით შეფასებას.

„გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-7 მუხლის მე-5 ნაწილის შესაბამისად, სკრინინგის განცხადება განთავსდა სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე და ფოთის მუნიციპალიტეტის მერიის საინფორმაციო დაფაზე. საზოგადოების მხრიდან აღნიშნულ საქმიანობასთან დაკავშირებით წერილობითი შენიშვნები და მოსაზრებები არ ყოფილა წარმოდგენილი.

საქმიანობის სპეციფიკის, მასშტაბის, კუმულაციური ზემოქმედების და მოსახლეობასთან დაშორების მანძილის გათვალისწინებით ცემენტის საწარმოს ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებამ შესაძლოა გამოიწვიოს გარემოზე მნიშვნელოვანი ზემოქმედება.

ზემოაღნიშნული კრიტერიუმების გათვალისწინებით „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-5 მუხლის მე-12 ნაწილის, ამავე კოდექსის II დანართის მე-5 პუნქტის 5,4 ქვეპუნქტის საფუძველზე,

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ:

1. მიღებულ იქნეს სკრინინგის გადაწყვეტილება, რომ ქ. ფოთში შპს „საქართველოს ცემენტის კომპანიის“ ცემენტის საწარმოს ექსპლუატაციის პირობების ცვლილება **დაექვემდებაროს** გარემოზე ზემოქმედების შეფასებას;
2. შპს „საქართველოს ცემენტის კომპანია“ ვალდებულია „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-8 მუხლის შესაბამისად უზრუნველყოს სკოპინგის პროცედურის გავლა;
3. ბრძანება დაუყოვნებლივ გაეგზავნოს შპს „საქართველოს ცემენტის კომპანიას“;
4. ბრძანება ძალაში შევიდეს შპს „საქართველოს ცემენტის კომპანიის“ მიერ ამ ბრძანების გაცნობისთანავე;
5. სკრინინგის გადაწყვეტილების გაცემიდან 5 დღის ვადაში სკრინინგის გადაწყვეტილება განთავსდეს სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე და ფოთის მუნიციპალიტეტის აღმასრულებელი ან/და წარმომადგენლობითი ორგანოს საინფორმაციო დაფაზე;
6. ბრძანება შეიძლება გასაჩივრდეს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიაში (თბილისი, დ. აღმაშენებლის ხეივანი, მე-12 კმ. N6) მხარის მიერ მისი ოფიციალური წესით გაცნობის დღიდან ერთი თვის ვადაში.

ლევან დავითაშვილი

მინისტრი